

Místní poplatky

Michal Radvan

Pojem „daň“

Daň je povinná, zákonem předem sazbou stanovená částka, kterou se více méně pravidelně odčerpává na nenávratném principu bez ekvivalentního protiplnění část nominálního důchodu ekonomického subjektu ve prospěch veřejného peněžního fondu.

=> pojem „daň stricto sensu“

Pojem „poplatek“

Poplatek je peněžitou dávkou stanovenou zákonem, nenávratnou, vybíranou státem nebo jinými veřejnoprávními korporacemi za zákonem stanovené úkony jejich orgánů.

Požadavek zákonné úpravy vybírání daní

Článek 11 odst. 5 LZPS:

**Daně a poplatky je možné ukládat jen
na základě zákona.**

Pojem „cena“

- Poplatek za soukromoprávní statek
- Nemusí být ukládána ve formě zákona
- Respektuje skutečnou cenu služby
- Je možné stanovit ji dohodou

Pojem „berně“

Pod pojmem **berně** rozumíme daně, poplatky, odvody, zálohy na tyto příjmy, příslušenství a další dávky, které jsou příjmy veřejných fondů.

Srov. § 1 odst. 1 ZSDP – pojem „daň lato sensu“

Ekonomická autonomie obcí ve vztahu k ústavněprávní úpravě

- Čl. 8 Úst: „Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.“
- Čl. 101 odst. 3 Úst: „Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.“

Evropská charta územní samosprávy (čl. 9)

1. *Místní společenství mají v rámci hospodářské politiky státu právo na přiměřené vlastní finanční zdroje, se kterými mohou v rámci svých pravomocí volně nakládat.*
2. *Finanční zdroje místních společenství jsou úměrné odpovědnosti stanovené ústavou a zákonem.*
3. *Alespoň část finančních zdrojů místních společenství pochází z místních daní a poplatků, jejichž sazbu mohou místní společenství v mezích zákona stanovit.*
4. *Finanční systémy, na nichž se zakládají zdroje, které jsou místním společenstvím k dispozici, musí být natolik různorodé a pružné, aby umožňovaly, že tyto zdroje budou pokud možno stále odpovídat skutečnému vývoji nákladů na plnění úkolů, které místní společenství mají.*
5. *Ochrana finančně slabších místních společenství volá po zavedení postupů finančního vyrovnávání nebo rovnocenných opatření, jež mají korigovat důsledky nerovného rozdělování potenciálních finančních zdrojů a finančního zatížení, které je třeba z nich hradit. Takové postupy nebo taková opatření nesmějí omezovat volné uvážení, které místní společenství mohou v rámci své vlastní odpovědnosti uplatňovat.*
6. *S místními společenstvími se vhodným způsobem konzultuje, jak se jim přerozdělované zdroje mají přidělovat.*
7. *Dotace místním společenstvím se pokud možno předem neváží na financování konkrétních projektů. Poskytování dotací nelikviduje základní svobodu místních společenství uplatňovat v rámci své působnosti volné uvážení.*
8. *Za účelem získávání úvěru na kapitálové investice mají místní společenství v mezích zákona přístup na národní kapitálový trh.*

Ekonomická autonomie v praxi

- Česká republika při ratifikaci Evropské charty územní samosprávy učinila oznámení, že se necítí být vázána mj. ustanoveními čl. 9 odst. 3, 5 a 6.
- Oba dosavadní vládní návrhy „zákona o obecních daních“, které vycházely z toho, že úloha místních daní by neměla být zanedbatelná a měla by vytvořit dostatečný potenciál místních daní za veřejné služby a rozšířit možnost obcí účinně regulovat místní rozvoj, byly PS PČR vráceny, resp. zamítnuty.

Vlastní příjmy obcí

- Daň z nemovitostí: cca. 5 %
- Místní a správní poplatky: cca. 4 %

Další příjmy obcí

- DPH: 35 %
- DPFO ze závislé činnosti sražená zvl.
Sazbou: 2 %
- DPFO ze závislé činnosti: 17 %
- DPFO ze samost. výděleč. činnosti: 8 %
- DPPO bez daně placené obcemi: 15 %
- DPPO za obce: 12 %

Klasifikace poplatků

- Správní poplatky - celostátní vybírané orgány veřejné správy
- Zvláštní dávky poplatkového charakteru stojící mimo katalog správních poplatků (např. poplatky spojené s užíváním dálnic, poplatky na ochranu životního prostředí - ekologické poplatky, poplatky za rozhlasové a televizní přijímače - koncesionářské poplatky apod.)
- Soudní poplatky - celostátní vybírané soudy
- Místní poplatky

Klasifikace místních poplatků

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Místní poplatky

- Teritoriální omezenost poplatku
- Zákonný rozsah poplatku
- Specifikace obecně závaznou vyhláškou
- Judikatura Ústavního soudu

Poplatek ze psů

- Fiskální a regulační funkce (centrum, bytové domy apod.)
- Zákon na ochranu zvířat proti týrání – pravidla pro volný pohyb psů
- Ohlašovací povinnost – od 3 M nebo od narození psa? – evidence chovatelů psů
- Čipování či jiné označování může sloužit i jako ekonomický nástroj

Poplatek ze psů

- Pes = věc
- poplatníkem držitel psa - fyzická nebo právnická osoba, která má trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky; obecně však faktické ovládnání psa spojené s vůlí mít věc pro sebe
- spoludržitelství

Poplatek ze psů

- za psy starší tří měsíců (= očkování proti vzteklině)
- osvobozeny osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod, osoby provádějící výcvik psů určených k doprovodu osob tělesně postižených, osoby provozující útulek zřízený obcí pro opuštěné psy a osoby, kterým zvláštní právní předpis stanoví povinnost držení a používání psa
- služební a záchranářští psi, psi z útulku – vhodná osvobození do vyhlášky

Poplatek ze psů – sazby

- základní sazba poplatku až 1 500 Kč za kalendářní rok a jednoho psa,
- nižší sazba max. 200 Kč - poživatelé důchodu invalidního, starobního, vdovského a vdoveckého a důchodu sirotčího,
- u druhého a každého dalšího psa může obec horní hranici sazby zvýšit až o 50 % (co je horní hranicí?).

Pokud je poplatník držitelem psa jen po dobu několika měsíců v roce, platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.

Podobně se postupuje i při změně místa trvalého pobytu nebo sídla, kdy držitel psa platí poplatek nově příslušné obci od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém změna nastala.

- přeplatek

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Poplatníkem jsou fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, pokud tyto osoby neprokáží jiný důvod svého pobytu.

Lázeňské místo stanoví vláda nařízením.

Plátcem a zároveň ručitelem poplatku je ubytovatel – fyzická nebo právnická osoba, která přechodné ubytování poskytla.

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Možnost osvobození od poplatku se vztahuje jen na osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, osoby mladší 18 let a starší 70 let nebo osoby, na které náleží přídavky na děti (výchovné neexistuje).

Evidenční kniha obsahuje identifikační údaje osob, kterým ubytovatel poskytl přechodné ubytování za úplatu, včetně doby a účelu pobytu.

Sazba poplatku činí až 15 Kč za osobu a za každý i započatý den pobytu, není-li tento dnem příchodu. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.

Poplatek na část roku, pro část obce?

Poplatek za užívání veřejného prostranství

Poplatek se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí umístění dočasných staveb pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní a sportovní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl. Dále může podléhat místnímu poplatku provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb a užívání tohoto prostranství pro reklamní akce. Výčet je taxativní a vyhláškou ho nelze rozšiřovat.

Veřejné prostranství – veškeré prostory přístupné bez omezení bez ohledu na vlastnictví, ne však lesy, zemědělská půda, dálnice a silnice.

Vedle místního poplatku je možné pochopitelně vybírat i nájemné.

Poplatek za užívání veřejného prostřanství

Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která užívá veřejné prostřanství způsobem, jakým bylo uvedeno výše.

Od poplatku jsou osvobozeny jen akce, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely. Neplatí se také za parkovací místo pro osoby zdravotně postižené.

Sazba poplatku činí za každý i započatý m² maximálně 10 Kč na každý i započatý den. Zastupitelstvo má možnost navýšení poplatku za užívání veřejného prostřanství v případě některých způsobů užívání (např. umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků atd.) 10x. Poplatek je možné stanovit i paušální částkou.

Poplatek ze vstupného

Předmětem poplatku je vstupné na kulturní, sportovní, prodejní a reklamní akce. Tento výčet je taxativní. Z akcí, jejichž celý výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí.

Definice vstupného.

Základem pro stanovení poplatku ze vstupného je vstupné snížené o daň z přidané hodnoty.

Vstupné na kulturní památky – judikatura ÚS.

Sazba poplatku ze vstupného činí až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Obec může po dohodě s poplatníkem poplatek stanovit paušální částkou.

Zvláštní záznamní povinnost dle ZSDP kvůli evidenci vstupenek.

Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatek je možné vybírat v lázeňských místech nebo místech soustředěného turistického ruchu z ubytovací kapacity v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplatu.

Poplatku nepodléhají ubytovací kapacity v zařízeních sloužících pro přechodné ubytování studentů a žáků, pracovníků fyzických a právnických osob, které tato zařízení vlastní nebo k nim mají právo hospodaření, ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních, pokud nejsou užívána jako hotelová zařízení a v zařízení sloužících sociálním a charitativním účelům.

Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatníkem je ubytovatel – fyzická nebo právnická osoba, která přechodné ubytování poskytla. Takto bude za poplatníka považován i případný nájemce ubytovacího zařízení.

Ubytovateli je stanovena povinnost vést evidenční knihu s výjimkou údaje o účelu pobytu.

Sazby poplatku může dosahovat výše až čtyř korun za každé využití lůžko a den. Možnost stanovit po dohodě s poplatníkem roční paušál není vyloučena.

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Poplatníky poplatku jsou fyzické nebo právnické osoby, kterým bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst, do kterých je jinak vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou. Poplatek neplatí fyzické osoby mající trvalý pobyt nebo vlastníci nemovitosti ve vybraném místě, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti a dále osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost ke své hospodářské činnosti nebo osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP a jejich průvodci.

Sazba poplatku činí až 20 Kč za den. Obec má možnost po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek paušální částkou.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Poplatníkem poplatku je provozovatel
povoleného hracího přístroje.

Musí být přístroj povolený?

Na rozdíl od ostatních poplatků zde platí i
minimální výše sazby poplatku, a to 1 000 Kč,
maximálně může sazba činit 5 000 Kč, a to za tři
měsíce.

Obec má možnost poskytnou od tohoto poplatku
osvobození, přičemž zákon nestanoví pro
takové osvobození žádné podmínky.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Výnosem obce je také:

- 50% správního poplatku za vydání povolení k jeho provozu či za změnu jeho umístění nebo nahrazení přístroje
- Podíl na výtěžku z automatu

Obce mohou umístění hracích přístrojů zakázat či omezit (např. 100 m od škol apod.)

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Předpokladem je vydání obecně závazné vyhlášky stanovující systém nakládání s komunálním odpadem.

3 možnosti zpoplatnění odpadu:

- smlouva,
- poplatek za komunální odpad dle zákona o odpadech,
- místní poplatek dle zákona o místních poplatcích

Poplatek za provoz systému shromažďování,
sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování
komunálních odpadů

Poplatníky jsou fyzické osoby, které mají
v obci trvalý pobyt a rovněž fyzické osoby,
které mají ve vlastnictví stavbu určenou
nebo sloužící k individuální rekreaci.

Společný zástupce (vlastník, správce).

Možnost využít evidenci obyvatel a údaje z
katastru.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Sazba poplatku je rozdělena na dvě části. První tvoří částka až 250 Kč za osobu a kalendářní rok, druhou částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu, až 250 Kč za osobu a kalendářní rok, celkem tedy maximálně 500 Kč na osobu ročně. Obec má povinnost v obecně závazné vyhlášce stanovit rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu.

Pokud během kalendářního roku dojde ke změně místa trvalého pobytu, resp. ke změně vlastnictví stavby, uhradí se poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu kalendářních měsíců pobytu nebo vlastnictví stavby v příslušném kalendářním roce. Rozhodný je vždy stav na konci každého měsíce.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku
možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo
kanalizace

Poplatníkem je vlastník stavebního
pozemku zhodnoceného možnostmi
připojení na obcí vybudovanou stavbu
vodovodu nebo kanalizace, vybudovanou
po 31. 12. 2001, tj. zkolaudovanou stavbu,
kde obec byla stavebníkem.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Sazba poplatku nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností. Cena stavebního pozemku v obci se stanoví podle zákona o oceňování majetku (zákon č. 157/1991 Sb., v aktuálním znění) v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí pro stavbu vodovodu nebo kanalizace obcí vybudované. Výše sazby na 1m² zhodnoceného stavebního pozemku stanoví obec v obecně závazné vyhlášce.

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku
možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo
kanalizace

2 návrhy infrastrukturní daně se
vztahovaly i na další infrastrukturu
budovanou obcí.

Prodlení s placením poplatku

- Povinnost platit řádně a včas (autoaplikace)
- Platební výměr, kterému by měla předcházet výzva
- Sankce: 3násobek nedoplatku (speciální ustanovení k ZSDP)
- Zaokrouhlování na celé Kč nahoru

Prekluze poplatkové povinnosti

- 3 + roky od doby, kdy poplatková povinnost vznikla se týká vyměření daně
- Opakovaně, max. však 10 + let
- Placení daně – obecná promlčecí lhůta dle ZSDP 6 + let, resp. až 20 + let

Ostatní ustanovení

- Subsidiární použití ZSDP
- Stanovení poplatků: samostatná působnost
- Řízení o poplatcích: přenesená působnost (obecní úřad)
- Pominutí poplatku a příslušenství: obec v samostatné působnosti

